

HALLÁSSÉRÜLTEK MAGYAR NYELVŰ OKTATÁSA ERDÉLYBEN

VÍZI ILDIKÓ ~ CRISAN ERIKA

A művelődéstörténet iránti érdeklődés hatására egyre inkább előtérbe kerül az a felismerés, hogy jelen helyzetünk alapos megismerése elképzelhetetlen múltunk tanulmányozása, ismerete nélkül és ez magába foglalja az oktatási rendszerekkel kapcsolatos kérdéseket is.

A művelődéstörténetben az iskolatörténet két helyen szerepel: a) mint neveléstudomány; b) mint a művelődési, kulturális értékek legfőbb terjesztője.

Az iskolatörténet az intézményes nevelés és oktatás története, ezen belül az oktatási-nevelési elmélet és gyakorlat alakulásának egymással szoros kölcsönhatásban lezajló történeti folyamata. Magába foglalja az iskolaszervezet és a tanügyi igazgatás történetén túl a nevelési cél- és eszközrendszereket, a tananyag-konceptiókat, az oktatási-nevelési elméleteket és módszereket, a tankönyveket, a szakemberképzés problémáit, valamint a pedagógia - jelen esetben a gyógypedagógia - gyakorlati tapasztalatokra és tudományos kutatásokra épülő teoretikus műveit is.

Az intézet történetének korszakokra bontásánál figyelembe vesszük mind a történelmi-társadalmi események hatását, mind a gyógypedagógiának - ezen belül a szurdopedagógiának - mint speciális neveléstudománynak a fejlődési állomásait is.

Így a kolozsvári magyar tannyelvű süketek intézetének történetében a következő korszakokat lehet elhatárolni: I. korszak: 1888-1918; II. korszak: a két világháború közötti időszak; III. korszak: 1945-1965; IV. korszak: 1965-1989; V. korszak: az 1989-es decemberi változásoktól napjainkig.

Ezeken a korszakokon keresztül módszertani szempontból is nyomon követhetők a fejlődés és a kisebb hanyatlások állomásai; az az út, amelyet az intézet, a megújított német módszer szélsőségesen grammatikai irányzatának alkalmazásától megtett a mai, hallókészülékekre támaszkodó beszédtanításig.

Első korszak (1888-1918)

Az iskola (intézet)működésnek megszervezése és gazdasági helyzete

Az intézet megnyitásáról a kordokumentumok a következőképpen írnak: „Szerény viszonyok között, minden ünnepélyesség nélkül nyílt meg az iskola 1888. évi szeptember 3-án egy hétfői napon, a Közép utca 6sz. alatti Hutflesz féle ház emeletén, egy udvari szobában, Olgay János vezetése mellett (...)”. A kolozsvári intézet 8 süketnéma gyerekekkel körülbelül egy hónapig működött itt, majd átköltözött a Külmonostor úti gróf Kún féle házba. 1893. szeptemberében végleges helyet kapott a kollégiummal egybekötött Honvéd utcai épületben. Az iskola ünnepélyes felavatása 1893. október 29-én történt.

A felügyelő bizottság első feladata az iskola ideiglenes alapszabályzatának elkészítése volt. Ez a szabályzat nagymértékben figyelembe vette a *Legfelsőbb utasításban* foglaltakat az intézet szervezésére, fejlesztésére, vezetésére valamint a tanulók felvételének módozataira vonatkozóan, illetve a váci intézet 1883-ban kiadott „Értesítő”-jében megfogalmazott iskolai célkitűzéseket és oktatási irányelveket. Igaz ugyan, hogy a felvételi korhatárt 8-12